Verslag Vogelwerkgroep IVN Valkenswaard-Waalre

Onderwerp: Wandeling over Landgoed De Wielewaal
Datum: 15 november 2026
Opgesteld door Fred Emmerik

Maandelijkse wandeling

Voor de maand november 2026 is binnen de Vogelwerkgroep afgesproken om een wandeling te maken over Landgoed De Wielewaal in Eindhoven. Veel mensen kennen De Wielewaal nog van Frits Philips die hier voor de Tweede Wereldoorlog een ‘aardig’ landhuis realiseerde. Het terrein zelf is in de Tweede Wereldoorlog gebombardeerd. Enkele kraters in het terrein zijn ook vandaag nog duidelijk zichtbaar. De gemeente Eindhoven kocht het terrein en stelde het in 2025 open voor het publiek. Nog altijd besteedt de gemeente veel geld om het parkachtige landschap op te knappen. En in die entourage mogen wij onze wandeling maken. En zoals het hoort, doen we dat onder begeleiding. Dit keer van Joost Vullings (Natuurmonumenten) en Jan Koopsen (IVN).

Natuurcentrum De Wielewaal

Bij de ingang van Natuurcentrum De Wielewaal worden we opgevangen door gids Jan. Een vogelman in hart en nieren. De koppen worden geteld, want uiteindelijk willen we niemand kwijt raken. Opvallend dat we toch al één man missen en dat terwijl we nog niet zijn vertrokken. Gids Joost. Maar hij heeft een goed excuus: wie dichtbij woont komt altijd net op tijd… Geen probleem want op het afgesproken tijdstip (09.00 uur) zetten we de wandeling in.

Als we te zien gaan krijgen wat Jan en Joost ons voorspiegelen dan wordt het een mooie vogeldag. Het landgoed kent alle soorten spechten waaronder de draaihals die hier dit jaar twee keer is gezien. Maar later zullen we door een laantje van goudhanen en een 'goudvinkenlaan' wandelen en een deel waar we (barm)sijzen en kuifmezen kunnen verwachten. Er worden diverse andere vogelsoorten genoemd, dus… Helaas is het niet echt gelukt. We komen niet verder dan 19 soorten. Van de vogels die zijn genoemd denken we wel een sijs te hebben gezien en zeker een goudhaan. Van de spechten menen we de kleine bonte te hebben herkend en een zwarte specht werd gehoord.

Goudhaan (foto Vogelbestand Vogelwerkgroep IVN Valkenswaard-Waalre)

Nog even hebben we de hoop een ijsvogel te kunnen zien in het ven voor de woning van de familie Van Lennep. Een stok in het water moet de rustplaats van de vogel zijn. Helaas blijft hij (of zij?) buiten beeld. Jammer voor ons.

Het ven waar we de ijsvogel hoopten te zien.

Kaalslag onder de beuken

Als de vogels het laten afweten dan ga je op andere zaken letten. Vandaag is dat niet heel moeilijk: de beuk. Vanaf de eerste meters zien we langs de paden stammen van beuken liggen. Er staan ook enorm veel dode beuken dan wel afgezaagde stammen in het gebied. Op één locatie zien we de restanten van twee kolossale beuken nog liggen. De samenstelling van de bodem (met veel leem) gecombineerd met de enorme neerslag van twee jaar geleden gevolgd door twee hele droge jaren hebben gezorgd dat de beuk het nog nauwelijks overleeft. Dat is triest om te zien. Zo triest dat zelfs één van de leden aan de gidsen vraagt of hij een stam mag knuffelen. Dat is geen probleem. We willen dat graag vastleggen voor de lezers van dit verslag maar er is uiteindelijk niet geknuffeld. Althans niet wat we zo kunnen zien. Toch jammer.

Stammen van twee kolossale beuken die het niet hebben gered

Van de bomen naar de zwammen

Naast de vele soorten bomen die op het landgoed zijn te vinden, treffen we ook veel (heeeeel veel) soorten paddenstoelen en zwammen aan. Zoveel dat we de naam van de Vogelwerkgroep misschien moeten omgooien naar de Zwammengroep. En dat komt dan door de zwammen die we zien en het gezwam wat we horen. Want dat laatste daar kunnen enkelen van ons aardig aan meedoen. Maar genoeg gezegd. We gaan er enkele laten zien, want een kenner van deze zwammen ben ik niet.

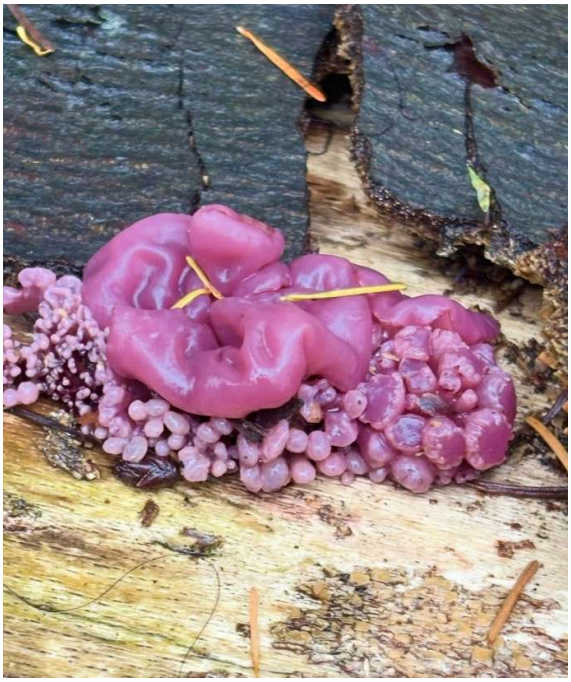
Kleverig Koraalzwammetje

Wimperzwam

Wollige bundelzwam

Paarse knoopzwam

Gele hersentrilzwam

We kunnen nog heel wat foto's laten zien maar met deze gele hersentrilzwam houden we toch op. Maar één ding is zeker: schimmels, zwammen en paddenstoelen hebben een veelvoud aan vormen en kleuren. Bijna (ik zeg BIJNA) net zo mooi als vogels…..

Nog even over het gebied dan

Veel van de paden zijn gelukkig opengesteld voor bezoekers. Daarom treffen we ook vandaag veel gezinnen aan, maar ook veel trimmers. Een aantal paden is nog wel voor het publiek gesloten. En wat doe je dan? Tuurlijk! Wij hebben gidsen bij ons en voor deze ene keer mag het dan. Op zoek naar goudvinken, die we overigens niet aantreffen.

Helaas kan één van ons niet mee over het afgesloten pad. Dat heeft met zijn fysieke gesteldheid te maken. We moeten hem laten gaan met de afspraak dat we hem 200 meter verderop weer gaan treffen. Als je dan de foto zo ziet, ziet het er zielig uit. Maar gelukkig zien we hem niet veel later weer.

Verder treffen we een hoogzit aan. Normaal zeggen wij om wilde zwijnen te schieten, maar die zijn er niet op het landgoed. Wat blijkt: vele jaren geleden heeft iemand het absurde idee gehad om 80 moeflons los te laten op het landgoed. Daar kon dan weer op gejaagd worden, omdat de beesten te veel schade aanrichtten. Uiteindelijk sneuvelen 78 moeflons door de jagers en/of de ziekte blauwtong. De hoogzit is geplaatst om de laatste twee moeflons te vangen. Dat is nooit 100% gelukt, want er loopt kennelijk nog één moeflon op het landgoed rond. Die hebben we overigens niet gezien.

Ook leren we dat de “Kromme Sloot” door het gebied loopt. Een kleine beek die buiten het landgoed verder gaat als Grote Beek. En waar kennen we die naam weer van? Inderdaad. De Grote Beek aan de Boschdijk is genoemd naar deze beek.

Nog een laatste positief punt is dat er op het landgoed heel veel soorten bomen zijn geplaatst. Zo is er onder andere een grote sequoia oftewel een mammoetboom. Deze soort kan in de natuur kennelijk hoogtes bereiken tot wel 100 meter. In ons klimaat lukt dat niet. Maar dan haalt de soort soms nog een hoogte van 40 à 45 meter. De boom die wij zien, is een schitterende boom van zo’n 25 meter hoog, die helaas in het verleden door een voormalige eigenaar van het landgoed verkeerd is gesnoeid. Maar de gemeente Eindhoven heeft dit nu goed in de hand. Wat dat betreft kunnen we alleen maar complimenten geven aan de gemeente. En dat hebben we bij deze gedaan.

Namens alle deelnemers ook dank aan Joost en Jan. We hebben weer veel geleerd. We komen nog eens terug in het voorjaar, want hier gaan we zeker veel vogelsoorten zien.

In de bijlage staan de soorten die we toch hebben waargenomen. Niet veel maar daar komt verandering in.

Bijlage: Waargenomen (vogel)soorten

Boomklever	Koolmees
Boomkruiper	Merel
Buizerd	Pimpelmees
Ekster	Roodborst
Gaai	Sijs
Goudhaan	Torenvalk
Grote bonte specht	Vink
Grote gele kwikstaart	Winterkoning
Houtduif	Zwarte kraai
Kleine bonte specht (?)	Zwarte specht

Met enige twijfel denken we ook de sporen te hebben gevonden van een bunzing. Een dier dat in elk geval voorkomt op het landgoed.